

heemkunde kring
DE VIERSCHAER
WOUW

3/4-'97

De Wouwse steenfabrieken

XI. Van oven naar galerij

De vier steenovens in de voormalige gemeente Wouw zijn al lang gesloten. In Wouw heeft de firma Van de Veldt onderdak gevonden in de gebouwen van de steenfabriek. Op het terrein van de fabriek in Heerle is de firma Coppens gehuisvest, terwijl van de fabriek op Zoomvliet alle sporen al lang zijn uitgewist. De fabrieksgebouwen in Wouwse Plantage werden opgekocht door de firma J & W Bouwpartners. De historie van deze steenoven heeft in de laatste tien jaar van deze eeuw veel weg van het verhaal van de ondernemer die als krantenjongen begint en het uiteindelijk tot directeur van een wereldimperium schopt. Voor Jan Verbraak en Wim van Limpt, verenigd in J & W Bouwpartners, gaat dit 'verhaal' bijna op.

Toen zij op 1 december 1987 als zelfstandige ondernemers in Wouwse Plantage op de hoek van de Mariabaan begonnen, was daar natuurlijk een en ander aan vooraf gegaan. Beiden waren in dienst van de Cehave NV. Wim van Limpt, toen nog woonachtig in Boekel, als hoofd van de afdeling bouwmaterialenhandel op het hoofdkantoor in Veghel en Jan Verbraak als filiaalbeheerder voor de bouwmaterialen en -projecten in Zevenbergen.

De samenwerking tussen Jan en Wim was in die tijd al bijzonder, echter door de cultuur van deze grote organisatie liepen de ideeën parallel, maar de uitvoering stond daar nogal eens haaks op. Hierdoor ontstond bij Jan Verbraak het plan om voor zichzelf te beginnen. Nadat Wim hiervan lucht had gekregen en er met Jan over sprak, duurde het maar even of de twee hadden elkaar snel gevonden. In september 1987 werd besloten om 'in het diepe te springen' en als zelfstandige ondernemers te beginnen. Jan had bij zijn woning aan de Mariabaan in Wouwse Plantage de mogelijkheid om een kantoor te beginnen en er was een

beperkte opslagmogelijkheid, vandaar dat J & W Bouwpartners kozen voor een vestiging in Wouwse Plantage.

„Toen Jan me op een dag het dorp en de omgeving liet zien, kwamen we ook langs de oude steenfabriek. „Als we een aantal jaren bezig zijn, kopen we die fabriek en dan zetten we daar ons bedrijf voort,” merkte hij toen langs zijn neus weg op. Dat was als grap bedoeld. Dat we daar ooit nog eens serieus op in zouden gaan, hebben we toen nooit kunnen bedenken”, vertelt Wim van Limpt.

In eerste instantie gingen de gedachten in de richting van houtskeletbouw. Systeembungalows waarvoor de producten door het bedrijf zelf aangekocht zouden worden en een bescheiden assortiment bouwstoffen. De connecties met zowel verkopers als kopers hadden beide ondernemers vanuit hun vorige baan en binnen enkele maanden wisten ze ook dealerschappen te verwerven.

Klanten

Probleem was wel dat de firma op dat moment geen enkele klant had, maar die kwamen er snel en het bedrijf groeide wel erg voorspoedig.

„Ons idee was om met een beperkt pakket te beginnen, heel weinig voorraad te hebben en met de weinige middelen die we toen hadden zoveel mogelijk te bereiken. Het viel, zeker in het begin, niet mee. Onze vrouwen, Henny en Mien, moesten hand- en spandiensten verlenen en Wim, die altijd op kantoor had gezeten, moest op de heftruck en kwam de eerste weken vaak met blaren op zijn handen thuis.” herinnert Jan Verbraak zich die eerste maanden van hun bedrijf nog.

Korte tijd daarop kwam het tweetal in aanvaring met de gemeente. Dat was toen de 'paardenbak' aan de Mariabaan gebruikt werd als opslagterrein van bouw materiaal. Er volgde een gesprek met directeur openbare werken Kees Jongmans en burgemeester Ton Rombouts. Die waren van mening dat het bedrijf maar naar het industrieterrein in Wouw moest. Daar voelde het tweetal helemaal niets voor. Het gesprek kwam op de steenfabriek in Wouwse Plantage en het feit dat Jan Tinga aan het onderhandelen was met een houtfirma om de fabrieksgebouwen over te nemen. Die firma wilde alles afbreken en dat ging Tinga zo aan zijn hart dat hij liever de fabriek aan J & W Bouwpartners overdeed. In augustus 1988 waren de eerste contacten en 1989 verhuisde het bedrijf naar 'den oven'. Uit de inventaris, die als oud ijzer werd verkocht, wisten de beide ondernemers nog wat kleiwagens en rails te redden en een deel van de stookpotjes en gaslansen bleef op de zolder van de ringoven achter.

„Eigenlijk kwam de overname te vroeg, we hadden nog een paar jaar verder willen gaan en dan pas een andere locatie willen zoeken. Nu moesten we de knoop doorhakken en achteraf was het een gelukkige beslissing, maar het had natuurlijk ook anders uit kunnen pakken.”
geeft Wim aan.

Vragen als, is de fabriek een monument of niet, mogen we kantoorunits wegzetten en is het mogelijk om de bestemming steenfabriek te vervangen door handelsdoeleinden, moesten beantwoord worden.

Ondertussen groeide het bedrijf verder. In 1989 hadden Jan en Wim al een administratieve kracht in dienst genomen en toen het bedrijf naar de locatie bij de steenfabriek verhuisde, kwam een vierde man de ploeg versterken.

Stenen

Plannen om stenen te verkopen had de firma van het begin af nooit gehad. Bouwsystemen en andere bouwstoffen, daar wilde men zich op

concentreren, omdat er al voldoende handelaren in de regio gevestigd waren die stenen verkochten.

„Toen we op het terrein bij de steenfabriek zaten, kwamen er direct vragen van klanten om ook stenen te leveren. Het bleek dat met name hoeveelheden die minder waren dan een volle vrachtwagen, moeilijk te krijgen waren. We hadden bij de steenfabriek wel de nodige ruimte en al snel nam de verkoop van vele soorten stenen een grote plaats in en nu, in 1997, is het zo dat we 1500 verschillende soorten kunnen leveren, vandaar ook onze handelsnaam „Steengalerij Wouwse Plantage”.

Toen we net ons bedrijf hadden verplaatst, kregen we ook telefoontjes van aannemers die vroegen wanneer de steensoort 'Wouws bont' weer te leveren zou zijn. Wij zijn toen op zoek gegaan naar handelaren die nog partijen hadden zitten. Die hebben we gekocht en weer doorverkocht,” geeft Jan aan.

Er werd zelfs een poging ondernomen om nieuwe stenen te bakken. Achter op het terrein zat nog een flinke berg leem. In een steenfabriek in Aardenburg probeerde steenbakker Trapman om het 'Wouwse bont' te bakken, maar dat lukte niet, omdat de samenstelling van de leem anders was. Vroeger werd die met een excavateur van de wanden van de leemkuil geschraapt en daardoor meteen in de juiste samenstelling gemengd. De leem die nog in Wouwse Plantage aanwezig was, was met een kraan uit de kuil gehaald en op de kant gelegd. Daardoor was de leem veel minder goed gemengd. Dit project liep op niets uit, al werden de stenen die gebakken waren van de klei uit Wouwse Plantage nog wel verhandeld.

Sloop

In eerste instantie vonden Wim en Jan dat de steenfabriek na enkele jaren gesloopt moest worden om plaats te maken voor een nieuw bedrijf. Eerst was echter een kantoor aan de orde. De gemeente vond dat dit onder de kap van de steenoven gezet moest worden. Toen bleek, dat dan de ringoven gesloopt moest worden, kwam de toestemming om units op het verharde terrein te plaatsen.

„In de loop van de jaren veranderden onze ideeën over wat er met de oven gedaan moest worden langzaam aan. Toen er enkele keren werd ingebroken, lieten we een bouwvier los op het terrein. Overdag werd dat dier in een kamer in de oven gezet die afgemaakt was met gaas. Om het wat aangenamer te maken, kwam er licht in het hok en toen viel ons op hoe aardig die ringoven eigenlijk was. De vloer werd verhard, er kwam verlichting en er werden stenen opgesteld om klanten te laten zien wat we in de aanbieding hadden. Toen kwam daar de open dag in 1993 overheen en de reacties die we toen kregen en later vanuit de bouwwereld, hebben ons aan het denken gezet”, geeft Wim van Limpt aan.

Maar beide bouwpartners moeten toegeven, dat de steenfabriek ook hun hart had gestolen en dat ze het zonde vonden om hem helemaal af te breken. Dat werd een zware afweging. Uiteindelijk had de firma het doel om winst te maken en was het geen Monumentenzorg.

En met de steenoven zelf ging het niet best. De boktor had inwoning gezocht in de kapconstructie, de schoorsteen trok steeds verder krom en de asbest dakplaten vormden een groot milieuprobleem.

Plannen en tekeningen volgden elkaar in snel tempo op en in 1993 kwam er een bouwvergunning voor het gebouw, zoals dat nu, zij het met wat aanpassingen, gerealiseerd is.

Daarom kon in oktober 1996 met de sloop worden begonnen, nadat eerder al de schoorsteen was verdwenen die een gevaar voor de omgeving vormde.

De plannen werden herzien omdat er ondertussen meer personeel was gekomen en er behoefte was aan extra kantoor- en verkoopruimte. Iets minder dan de helft van de oven bleef daardoor gehandhaafd.

Uniek

Wat overbleef is uniek, zo niet in de wereld, dan zeker in Europa. Wie het gebouw nadert, ziet de ronde vorm van de frontring van de kamers van de ringoven. De 'rode loper' binnen in het gebouw volgt de lijn van de vroegere stookvloer en gaat over in de vloer van de oude ringoven die letterlijk in het complex is opgenomen. Wie die oven binnengaat, stapt een eeuw terug in de tijd. Sluit de ogen en snuif het zweet op van de uitkruiers die de nog warme steen met rubberen 'dumkes' en 'koeikes' op hun krakende kruiwagens laadden en ze naar buiten reden. Wat verderop de typische geur van de groene, nog ongebakken steen die klaar stond om gebakken te worden. De wanden tonen nog de littekens van instortingen die veroorzaakt werden door het proces van het voortdurend verhitten tot iets meer dan duizend graden en het afkoelen.

Gesmolten en vervolgens gestolde klei hangt als hete lava op sommige plaatsen aan de wanden en de openingen naar buiten zijn gedeeltelijk dichtgestapeld met klinkers, zoals dat ook in de gloriëtijd van de oven ging.

Naast stenen, waaruit de koper te kust en te keur kan kiezen, zijn er ook stookpotjes, handvormen, droogplankjes en allerlei attributen die op de ovenzolder hebben gestaan.

Tussen de beide rijen kamers ligt het rookkanaal, dat vroeger naar de schoorsteen liep. De klok die de verbinding tussen de kamers en het kanaal vormde, lijkt net opgetrokken te zijn en het enige wat ontbreekt is de rook en warme lucht die sissend ontsnapt. Nostalgie en ook Jan Verbraak en Wim van Limpt geven zich daar graag aan over, al realiseren ze zich dat ze daar niet té lang bij stil moeten staan.

Modern bedrijf

Het bedrijf is inmiddels met de tijd meegegaan. Computers, calculators, kopieerapparatuur en faxen hebben ook hier hun intrede gedaan en in de goed geoutilleerde kantoren werken inmiddels naast Jan en Wim nog 15 mensen.

Het is een volwaardige bouwstoffenhandel geworden die het complete scala aan materialen kan leveren. En ondertussen zijn ook een aantal exclusieve dealerschappen in Wouwse Plantage binnengehaald, zoals dat van de Etex Group die onder meer Eternit levert. Dat is extra het vermelden waard, omdat de familie Emsens, die lang in het bezit van de steenfabriek was, de grondlegger was van dit van oorsprong Belgische bedrijf.

En wat begon als een eenvoudige handel in bouwsystemen en bouwstoffen is nu een professioneel bedrijf dat levert aan de aannemers, particulieren en aan collega's in bouwmaterialen in heel Nederland en ook in België.

„Onze grote kracht en meteen ook het verschil met vele collega's is dat we een persoonlijke benadering hebben. Onze service moet meer en beter zijn dan bij een ander en we stellen ons altijd flexibel op. Dat is de kracht van ons bedrijf en dat willen we ook in de toekomst als we nog verder groeien, behouden. We willen best groter worden, maar wel met behoud van de eigen identiteit,” merkt Jan Verbraak op, die zich daarmee bijna een politicus toont.

Inmiddels is het onderdeel bouwsystemen ook flink gegroeid. Een aantal grote projecten is in opdracht van aannemers uitgevoerd, waarbij daken en wanden vervangen of aangebracht werden. Dat is gespecialiseerd werk en J & W Bouwpartners leveren niet alleen het materiaal aan de aannemers, maar geven ook specifieke adviezen hoe dat verwerkt moet worden. Daar zit volgens beide ondernemers nog toekomst in. Tevreden klanten zorgen voor nieuwe klanten en met de 1500 soorten

steen, de vele honderden keramische dakpannen en in de toekomst uitbreiding van onder andere het assortiment wand- en vloertegels zit er nog steeds toekomst in het bedrijf.

Met de officiële opening op zaterdag 13 september 1997 door burgemeester M. Marijnen van Roosendaal die met de oude diesellocomotief dwars door een stenen muur reed, werd een nieuw tijdperk voor J & W Bouwpartners en het restant van de steenfabriek Wouwse Plantage ingeluid.

Deze uitgave werd mede mogelijk
door de financiële steun van de
Drankencentrale "Wouw" B.V.